

La capacitat de sorprendre

Text > **RAFEL CASAS**

Malgrat que l'autora d'aquest llibre, Mar Bosch, gaudeix d'una trajectòria literària extensa i reconeguda, al contrari del que passa amb altres escriptors de llarg recorregut, no ha perdut la capacitat per sorprendre'ns ni s'ha retut a la repetició narrativa ni estructural, i ho puc assegurar perquè *Lliçons d'abisme* és ple de sorpreses i girs, començant per una dualitat narrativa en què narrador i *notalpeuador* (així el bateja l'autora) es discuteixen el protagonisme dels relats, i el segon fa de contrapès a la veu principal, la que explica la història, afegint ara dades d'interès històric o científic, ara opinions sovint d'un sarcasme hilarant, que el lector multitasca sabrà apreciar. Els vint-i-quatre contes que componen el llibre ens transporten a mons propers, records infantils i ens fan viure situacions irreals dins de la quotidianitat, unes situacions que la Mar sap timonejar amb mà ferma, amb aquesta barreja de pretesa innocència i entremaliadura soterrada (no tan soterrada) que li va tan bé. Des d'un home que vol construir un vaixell per fascicles fins a una porta espatllada que permet l'entrada (i la sortida) a gent coneguda i no tan coneguda o un àngel caigut del cel, cada retall de vida —perquè això és el que

són tots aquests relats— ens aboca a l'interior d'un afany, d'un somni o d'un dia a dia que ens fa sentir una mica com el *voyeur* que espia per la finestra: interessat, encuriós, però incapaç de canviar allò que es desenvolupa davant seu. Això ens obliga a entrar en el joc de l'autora i ens tempta perquè explorem més a fons cada relat, perquè bussegem en les notes a peu de pàgina, perquè ens encuriósim amb els finals opcionals que ens regala al final del llibre. Els relats, a més, s'organitzen d'una manera mil·limètricament mesurada i ens van desvetllant una trama que va més enllà de cada petita història, com qui surt a caçar un manat d'espàrrecs per cuinar-ne, més tard, una truita deliciosa. Tots els contes mantenen un nexa, un lligam estrany i soterrat que fa que alguns comencin, o que acabin, amb la història anterior o la següent. La traça narrativa de la Mar queda palesa de nou en la utilització d'un llenguatge directe, a voltes poètic, farcit de populismes i localismes que accentuen aquesta sensació de reviu històries. Sens dubte, una aposta segura per als lectors àvids d'històries diferents i originals, per als cercadors de curiositats lingüístiques i per a tots aquells a qui la bona literatura no els fa mandra.

transferible i irrepètible, la història de vida d'un malaurat personatge que no és del tot diví, ni del tot humà, sinó que és fruit de la imaginació d'un autor de carn i ossos, encara que pugui semblar una història del folklore, d'aquelles de tota la vida, arrelada en l'imaginari col·lectiu.

És un dels talents de Daniel Genís i, sens dubte, un dels atractius de la novel·la: oferir-nos, amb un estil «d'oralitat culta», una obra ambiciosa sobre el Mal (en majúscules), el Destí i el Fracàs, però sense que es noti, com si fabular fos d'allò més senzill i natural, com si escriure no fos res més, ni res menys, que transcriure els dictats d'unes veus impossibles però versem-

blants, unes veus que són capaces de fer asseveracions com ara «que l'engany més gran del Diable no és haver-nos fet creure que no existeix [el Diable], sinó haver-nos fet creure que existeix Déu» (p. 217). Exactament: és l'engany més genuí de la literatura, la mentida necessària per revelar una part significativa de la condició humana.

Una obra ambiciosa sobre el Mal (en majúscules), el Destí i el Fracàs

BOSCH, Mar. *Lliçons d'abisme*. Barcelona: Editorial Empúries, 2025. 224 p.

GENÍS MAS, Daniel. *El dimoni abans de nosaltres*. Barcelona: Editorial Males Herbes, 2025. 223 p.